

1. ÜRETİM YERİ İÇİN ARSA – ARAZİNİN TEDARİKİ

1.1. Yabancıların Rusya Federasyonu'nda Gayrimenkul (Arazi) Edinimleri İle İlgili Yasal Düzenleme

1.2. Arazi – arsa yeri belirleme sonrası izlenen yol.

2. ARAZİ – ARSA İLE İLGİLİ PROJE ÖNCESİ EVRAK HAZIRLIĞI – PROJE BELGELERİNİN HAZIRLANMASI

3. İNŞAAT PROJESİNİN ONAYLANMASI VE İNŞAAT İZİNİNİN ALINMASI, İNŞAATIN TAMAMLANMASI

4. MAKİNE VE EKİPMANLARIN AYNİ SERMAYE OLARAK GETİRİLMESİ

5. RUSYA FEDERASYONU'NDA ÖZEL EKONOMİK BÖLGELER HAKKINDA KANUN

6. RUSYA FEDERASYONU KAMBİYO MEVZUATI

1998 ekonomik krizinin etkilerinin çok kısa sürede atlatılması ve dünya hammadde fiyatlarındaki sürekli artışlar Rusya'daki yatırım iklimini pozitif çevirmiştir. Bugün için her yıl Rusya'ya üretime gelen yabancı sermaye tutarının hala yetersiz ve az olduğu iddia edilebilir ancak kabul edilmesi gereken bir gerçek var ki, üretime yönelik yatırımlar sürekli bir artış göstermektedir. Rusya'da yatırım yapmak kolay mı? Soru çok basit, ama cevabı o kadar çok parametreye bağlı ki net bir cevap vermekte zorlanılır. Yatırım yapmanın bir bürokrasisi var, kuralları var, bilinen güçlükleri var, en önemlisi de yazılı olmayan ama bilinmesi gereken zorlukları var. Bu sebeple çalışmamıza "Rusya'da yatırımcının yol haritası" adını uygun gördük. Amacımız, Rusya Federasyonu'nda yabancı yatırımcı olarak bir üretim faaliyeti hedeflediğinizde hangi aşamada neler yapmanız gerektiğini kısa bir özetle sizlere aktarmaktır. Bu yol haritasında hangi ana başlıklar yer almaktadır?

- üretim kararının ilk aşaması olan, uygun arsa- arazi tedariki. Yatırım yeri seçilirken nelere dikkat etmemiz gerekiyor?
- Yatırım projesini gerçekleştirirken hangi izinler alınacaktır? Bina inşaatı için hangi izinlere ihtiyaç vardır ve tapu alımına kadar geçen süre.
- Yatırımın aktifleştirilmesi ve üretim ile ilgili makine ve ekipmanın "aynı sermaye" olarak Rusya Federasyonu'na getirilip millileştirilmesi.
- Üretim için hangi izinleri almamız gerekmektedir?
- Yabancı yatırımcı olarak "kambiyo mevzuatının" özellikleri.

1. ÜRETİM YERİ İÇİN ARSA – ARAZİNİN TEDARİKİ

Üretimin konusuna göre pazara yakınlık veya hammadde kaynaklarına yakınlık yer seçiminde öne çıkabilir. Ancak yapacağımız açıklamalar tüm Rusya Federasyonu genelinde özellik arz eden ve yatırımcının dikkat etmesi gereken konulardır.

Arazilerin ticari emtia olarak gündeme gelmeleri, öncelikle "Rusya Federasyonu toprak Kanunu'nun Rusya Federasyonu Anayasa'sına uygun olarak düzeltilmesi" hakkındaki 24 aralık 1993 tarihli kararla eşzamanlıdır.

2001 yılının sonunda çıkan "Rusya Federasyonu Toprak Kanunu" ile birlikte arazilerin özelleştirilme sürecinde hızlanmıştır. Bu sürece bağlı olarak arazi fiyatları özellikle büyük şehirlerde ve onlara yakın coğrafya da artmaktadır.

Rusya Federasyonu Toprak Kanunu'na göre devlet arazisinin fiyatı, toprak vergisinin miktarına bağlıdır. Toprak vergisi yükseldikçe, toprağın fiyatıda otomatik olarak yükselmektedir. Yasama organı vergi gelirlerini arttırmak amacıyla toprak vergisini 2002 de 2 kat, 2003 te 1,8 kat ve 2004'te 1,1 kat yükseltmiştir.

Rusya Federasyonu Toprak kanunu gereği bölgede yaşayan insan sayısına göre toprak fiyatını belirleme esas alınmıştır. Örnek vermek gerekirse Moskova bölgesinde toprak vergisinin 10 katı en yüksek arsa - arazi satın alma fiyatı olarak belirlenmiştir. Ayrıca bir hususu da belirtmekte fayda vardır, şehir hükümetleri belli büyüklüğün üzerindeki toprakları kendi yetkilerine dayanarak satamazlar. Yine Moskova bölgesinden örnek vermek gerekirse; bu bölgede 3 hektar'dan büyük arazi – arsa'nın satılması kararını ancak bölge hükümeti alabilir.

1.1. Yabancıların Rusya Federasyonu'nda Gayrimenkul (Arazi) Edinimleri İle İlgili Yasal Düzenleme

RF 25.10.2001 tarih No 136-FZ sayılı Arazi Kanunu Rusya Federasyonu'nda arazi (toprak) ile ilgili ana prensipleri, uygulama usullerini ve kuralları tespit eder.

Rusya Federasyonu'nda arazi parçalarına sahip olunması sonucu doğan mülkiyet hakları, arazilerin kullanılması ve satışı usulleri Rusya Federasyonu Medeni Kanunu hükümlerince düzenlenir. Medeni Kanunda arazinin diğer varlık türleri gibi satılabilir, kiralanabilir veya devredilebilir olduğu belirtilmiştir. Bazı arazi parçalarının kullanılması ve satışı Orman Kanunu, Su Kanunu, Yeraltı Zenginlikleri Kanunu, Çevre Koruma Kanunu ile düzenlenir.

Rusya Fed.da yabancıların arazi edinme hakları vardır ancak Arazi Kanunu bu konuda bazı sınırlamalar getirmektedir. Arazi Vergisi Kanununun 15 maddesinin 3.cü fıkrası uyarınca:

'... Yabancı vatandaşlar, vatandaşlığa sahip olmayan kişiler ve yabancı tüzel kişiler, Rusya Federasyonu Hükümeti tarafından listesi belirlenen devlet sınırı yanında bulunan arazi parçalarına ve ilgili federal kanunlar uyarınca Rusya Federasyonu'nun belli yerlerinde bulunan arazilere sahip olamazlar...'

Görüldüğü gibi yabancı vatandaşlar belli yerler hariç Rusya Federasyonu'nda toprak alma hakkına sahiptirler. (Burada dikkat edilmesi gereken nokta ise RF Arazi Kanununun 37 maddenin 1.ci fıkrası uyarınca ancak tapusu alınmış, mülkiyet hakkı kanunen geçerli arazilerin satışının mümkün olduğudur). Aynı kanunun 28 maddesinin 5.ci fıkrasına göre devlet veya kamu mülkiyetinde bulunan araziler yabancı vatandaşlara, vatandaşlığa sahip olmayan kişilere ve yabancı şirketlere ancak belli bir bedel karşılığında kiralanabilir. Dolayısıyla Rusya Federasyonunda arazi edinmek isteyen yabancı kişiler yetkili dairelerin yasakladığı bölgeler hariç arazi alabilirler veyahutta kullanmak istedikleri arazinin devlete ait olması halinde bunu sadece uzun süre ile kiralayabilirler.

Rusya Federasyonu'nda **Rus şirketi olarak** örgütlenmiş yabancılar kısaca yurtdışından getirilen %100 yabancı sermaye ile rus kanunlarına göre kurulan şirketler tıpkı Rus gerçek veya tüzel kişiler

gibi arazi ve (veya) bina satın alabilirler. Burada dikkat edilmesi gereken önemli nokta şudur: satın alınacak toprak sanayi nitelikli arazi ise veyahutta bina satın alınması düşünülüyorsa, satın alacak şirketin ortaklık yapısında Rus ortağın hisse (pay) oranı aranmaz. Tarım veya tarım arazisi statüsünde arazinin satın alınıp bu arazinin tarım arazisinden sanayi arazisine dönüştürülmesi işlemi yapılması gerektiğinde, yabancı şirketin ortaklık yapısında %51 Rus sermayesi gerekmektedir.

Rusya Federasyonu'nda kurulan şirketler, hukuki örgütlenme yapısına bakılmaksızın (Anonim veya Limited firma) toprak edinme hakkına sahiplerdir ve bu haklar hiçbir şekilde sınırlandırılmaz. Arazinin iktisap edilmesi şirketin hukuki örgütlenme yapısı ile hiçbir şekilde alakalı olmayıp medeni kanunun genel hükümlerine tabidir.

Rusya Federasyonu'nda arazinin hukuki durumu Arazi Kanunu, özel federal kanunlar ve Rusya Federasyonu bölgeleri kanunlarıyla düzenlenir. Bunun dışında Arazi Kanununa uymak ve aksini beyan etmemek kaydıyla Hükümet ve Devlet Başkanı arazi ilişkilerini düzenleyen aktları ve genelgesi çıkartabilirler.

Rusya Federasyonu'nda araziler aşağıdaki kategorilere ayrılır:

- 1) tarım işletmeciliği arazisi
- 2) yerleşim arazisi
- 3) sanayi arazisi, yollar için tahsis edilmiş arazi, enerji santralleri, radyo ve telekomünikasyon için ayrılan arazi, milli savunma ve diğer özel nitelikli araziler
- 4) korunan araziler
- 5) orman fonu arazileri
- 6) doğalsu kaynakları arazisi
- 7) yedek araziler

Görüldüğü gibi toprak 7 ayrı sınıfa ayrılmıştır. Arazi Kanununa göre arazi parçası yukarıda sayılan kategorilerin birisine mutlaka girmek zorundadır ve girdiği kategoriye ait amaçlar dışında kullanılmamalıdır. Ne arazi sahibi ne de arazinin kullanıcısı veya kiracısı kendi iradesiyle arazi sınıfını değiştiremez. Bu ne anlama gelir? Örnek vermek gerekirse tarım arazisini satın alan kimse (Rus veya yabancı farketmez) satınaldığı araziye üretim yapmak amacıyla sanayi nitelikli araziye dönüştürmek istiyorsa ilgili makamlardan izin almadan (tarım arazisini sanayi arazisine dönüştürmeden) üretim yapamaz.

Arazi sınıfının değiştirilmesi (Mesela tarım işletmeciliği arazisinin sanayi arazisine çevirilmesi) zel federal kanunla düzenlenir (21.12.2004 tarih No172-FZ sayılı Federal Kanun).

Arazi Kanununun 25 maddesine göre arazi ile ilgili mülkiyet hakları, RF Medeni Kanunun 131 maddesi ve 21.07.1997 tarih No 122-FZ sayılı ‘‘Gayrimenkllere ait mülkiyet haklarının devlet kaydı hakkında’’ Federal Kanunun 4 maddesi uyarınca mutlaka devlet registresine tabidir. Buradan şu sonucu çıkartabiliriz; Size araziyi satan kişinin araziyi size devrediyorum demesi, bu yönde evrakları düzenlemesi yeterli değildir araziye ait mülkiyet hakkının ilgili makamlar tarafından adınıza tescil ettirilmesi gerek.

Bu kanun hükmü tüm alıcılar (Rus veya yabancı farketmez) için geçerlidir. Kaldı ki 21.07.1997 tarih No 122-FZ sayılı Federal Kanun hükümleri gereği binanın mülkiyet hakkıda yeni sahibi-yabancı kişi adına yeniden kaydedilmek zorundadır. Aksi halde karşı tarafa (satıcı) bina değeri resmi satış anlaşması üzerinden ödenmesine rağmen hukuken yabancı kişi binanın sahibi olamayacaktır.

Yasal yoldan Rusya Federasyonu’nda arazi arsa edinen yabancı kişiler Medeni Kanunun 263 maddesine göre arazi üzerinde bina inşa edebilir, onarır veya imha edebilir veyahutta diğer kişilere kendi arazisi üzerinde bir yapıyı inşa etme izni verebilir. Tabi ki bu inşaat işi yürürlükte olan inşaat ve şehircilik kurallarına uyması kaydı şartıyla mümkündür. Eğer aksi kanun veya anlaşmayla öngörülmemişse arazi sahibi arazisi üzerinde inşaa ettirdiği binanın veya diğer gayrimenkl objesinin sahibi olur. Bu ne demektir ? Eğer anlaşmadan veya kanundan kaynaklanan arazi üzerinde bina veya herhangi diğer bir yapıyı inşaa etme yasağı yoksa yabancı kişi arazisinin üzerinde bir objeyi inşaa edip onun resmi sahibi haline gelir. Bu durumda yeni binanın mülkiyet hakkı yine arazi sahibi yabancı kişinin adına tescil edilmek zorundadır. İzleyen bölümlerde binaların edinilmesi ile ilgili aıklamalarada yer verilecektir.

1.2. Arazi – arsa yeri belirleme sonrası izlenen yol.

Arazi- arsa özetle yatırım yeri belirlendikten sonra (Arazi komisyonuna başvuruyazısının yazılması) arazi komisyonun yeri kesinleştirmesi sonucu bu yer için hükümet kararnamesinin (şehir belediyeleri) ıkartılması gerekmektedir. Aynı anda 25- 49 yıllık arazi – kiralama kontratları hazırlanır.

Belirlediğiniz arsa sanayi amaçlı olmayan bir arazi ise örneğin bir tarım arazisi ise arsanın kategori değişikliği esnasında ‘‘tarımsal kayıpların tazmini’’ adı altında bir tutar hesaplanır ve yatırımcı tarafından ödenir. Arsa – arazi kiralama sözleşmesinin imzalanması ve devlet kaydından geçmesi ile birlikte ilk etap tamamlanır.

Son yıllarda özellikle Moskova bölgesinde (Moskova oblast) yabancı yatırımın (üretim yöneltik) artması sonucu bu bölgede uygun şartlarda sanayi arazisi bulmak kolay değildir. Yatırımcılarımızın bir bölümü bu güçlükler nedeni ile tarım arazisini sanayiye dönüştürme prosedürünü tercih etmektedir. Teorik olarak 12-16 ay arasındaki bir sürece isabet eden bu proses ile ilgili bilgileri, bu işe ait bürokrasinin bilinmesinde fayda vardır.

Arazi kategori değişikliği sadece toprak kanunu, kategori değişikliği ile ilgili kanun ve bunlara uygun olarak kabul edilen diğer federal kanunlar çerçevesinde yapılabilir.

Arazi kategori değişikliği için yetkili yerel hükümete dilekçe ile başvurulur. Bu dilekçede yer alması gereken bilgiler ve ekler kanunun 2. maddesinde belirtilmiştir. Genelde bu bilgilere ek olarak yerel hükümetlerin belirlediği evrak ve bilgiler istenmektedir. Kanunda belirtilen ve dilekçede bulunması zorunlu bilgiler ve istenen ek belgeleri kısaca aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

Dilekçede yer alması gereken bilgiler:

1. Arazi kadastro numarası
2. Arazi kategorisi ve değiştirilmesi istenen kategori
3. Arazi kategori değişikliğinin gerekçelendirilmesi
4. Arazi mülkiyet hakkı

Ek belgeler:

1. Tapu kadastroundan yazı
2. Gerçek kişiler için kimliğini tasdikleyen evrakların kopyaları, tüzel kişiler için sicil dairesinden yazı.
3. Bayındırlıktan kategori değişikliği için başvuru alan arazi hakkında yazı.
4. Federal kanunun öngördüğü durumlarda ekoloji ekspertiz raporu.
5. Arazi sahibinin kategori değişikliği için yazılı onayı

Dilekçe verildikten sonra hükümet bu dilekçeyi inceler ve olumlu veya olumsuz yanıtı verir. Ancak kanunda dilekçeyi incelememesi için iki durum öngörülmüştür.

İlk durumda yanlış kişinin dilekçe ile başvurusudur. Yanlış kişi olarak bu kategorideki araziye hakkı olmayan kişi anlaşılmaktadır. Ayrıca yanlış kişi olarak başvuru sürecinde gerekli yetkisi olmayan (örneğin vekaletnamedeki yetkileri) kişiler de anlaşılmaktadır.

İkinci durum ise dilekçe ekinde verilen evrakların kanunda belirtilen şekil şartlarına uymamasıdır. Dilekçeyi incelememe nedeni ne olursa olsun 30 gün içinde dilekçe geri iade edilir. 30 günlük süreç dilekçenin yetkili hükümet organına başvurusundan başlamaktadır. Dilekçe iadesinde incelenmeme nedeni açıkça belirtilir. Yukarıda belirtilen durumlar hariç dilekçenin incelenmemesi söz konusu olamaz.

İnceleme sonucu hükümet, arazi kategorisinin değişikliği veya arazi kategorisinin değiştirilmemesi hakkında, dilekçe başvuru tarihinden itibaren en fazla 3 ay içinde akt düzenler. Bu akt'ta arazi

kategori değişikliğinin veya değiştirilmemesinin gerekçeleri, arazi kategorisi ve değiştirilen kategorisi, ayrıca arazi kadastro numarası, bulunduğu yer, alanı hakkında bilgiler yer almalıdır.

Tarım arazisinin sanayi arazisi kategorisine dönüştürülmesinde olumsuz cevaplar aşağıdaki hallerde verilmektedir.

Üzerinde sanayi tesisi kurulacak arazi kadastro değerinin bölgesel ortalama arazi kadastro değerinden fazla olması durumunda bu arazinin sanayileştirilmesi izin verilmez. Ayrıca özel verimli toprakların, tarım araştırma arazilerinin, teknik lise arazilerinin ve ortalama kadastro değerin önemli düzeyde üzerinde olan arazilerin kanunun öngördüğü durumlar hariç kategori değişikliği yasaktır.

Kanunda ayrıca ekolojik ekspertiz raporunun zorunlu olduğu durumlarda olumsuz ekolojik rapor verilmesi halinde arazi kategori değişikliği yasaktır.

Arazi kategori değişikliğinin reddedilmesi için kullanılan bir başka gerekçe ise arazinin bölgesel arazi ve orman planlama hedeflerine uymaması durumudur. Burada tabiki bölgesel arazi ve orman planlama hedefleri olarak neyin kastedildiğini bilmemiz gerekmektedir. 29 Aralık 2004 tarihli No.190-FZ Şehirleşme kodeksi uyarınca bölgesel arazi ve orman planlama hedefleri belgeleri olarak aşağıdakiler kabul edilmektedir:

1. Rusya Federasyonu bölge planlama evrakları
2. Rusya Federasyonu yerel bölge planlama evrakları
3. Belediye bölge planlama evrakları.

1. kalemde ele alınan Rusya Federasyonu bölge planlama evrakları federal ulaşım iletişim, ülke güvenliği, enerji geliştirilmesi, orman arazisinin koruma ve kullanılması, su objelerinin korunması ve kullanılması, doğa parklarının geliştirilmesi ve korunması, iki ve daha fazla Rusya Federasyonu bölgelerinin doğal ve teknolojik afetlerden korunması, uzay faaliyetlerinin geliştirilmesi, doğal tekeller ile ilgili konuları ele alan kanun düzenlemelerinden oluşmaktadır. Bu düzenlemeler federal düzeydeki enerji sistem şemalarından, ülke güvenlik objelerinden, uzay faaliyetleri ile ilgili objelerden, federal ulaşım iletişim objelerinden, doğal tekellerin faaliyet göstermesine olanak sağlayan objeler ve Rusya Federasyonu Anayasasında, federal kanunlarda öngörülen yükümlülüklerin ve uluslararası yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli diğer obje şemalardan oluşmaktadır.

Rusya Federasyonu yerel bölge planlama evrakları ise yerel düzeydeki koruma altındaki doğa parkların geliştirilmesi, yerel düzeydeki sermaye yatırım şemalarından, yerel düzeydeki enerji sistem şemalarından, yerel ulaşım iletişim şemalarından, yerel düzeydeki doğal tekellerin faaliyet göstermesine olanak sağlayan objeler ve federal kanunlarda, yerel kanunlarda öngörülen yükümlülüklerin yerine getirilmesi için gerekli diğer obje şemalardan oluşmaktadır

Belediye bölge planlama evrakları ise 1. belediye düzeyindeki bölge planlama şemalarından, 2. genel şehirleşme plan şemalarından oluşmaktadır. Bölge planlama şemaları belediye sınırları içinde bulunan elektrik ve doğal gaz obje şemalarından, belediye sınırları içindeki iki yerleşik yer arasındaki karayolları, köprüler ve belediye yükümlülüklerinin yerine getirilmesi için gerekli diğer obje şemalarından oluşmaktadır.

Genel şehirleşme plan şemaları ise belediye düzeyindeki planlanan sermaye yatırım şemalarından oluşmaktadır. Daha da açacak olursak planlanan elektrik, ısıtma, doğal gaz, su tedariki objeleri ve belediye sınırları içindeki karayolları, köprü şemalarıdır.

Eğerki yatırım yeri için hükümet yönetimleri ile öngörüştmeden bir yöntem izlenmesi halinde, yatırımcı olarak beğendiğiniz yer ile ilgili bir açık arttırma olacaktır ve bunun ilan yolu ile duyurulması gerekir.

Bu aşamada açık arttırmaya katılabilmek için dilekçe vermeniz gerekecektir. İhaleyi kazandıktan sonra hazırlanan satınalma veya kiralama sözleşmesinin imzalanması ve devlet kaydından geçirilmesi ile ilk aşama tamamlanır.

Yukarıda özetlediğimiz yol haritası, arsanın bölge ve/veya yerel hükümetlerden satın alınması ve/veya kiralanması halinde yapılacak işleri göstermektedir.

Arazi-arsa tedarikini özel teşebbüslerden de yapabilirsiniz. Ancak bu yöntemde izlemeniz gereken yol biraz daha farklıdır. Evrak kontrolü ağırlık kazanmaktadır.

- Arsa üzerindeki hakları gösteren tüm evrakların incelenmesi gerekir.
- Arsanın hukuki statüsünün devlet ve belediye organlarında kontrolü zorunludur. (özellikle hangi amaca tahsis edildiği – kategorisi- önem taşımaktadır).
- Arsa gerçek veya tüzel kişiden kiralanıyor ve/veya satın alınıyor ise, arsa'nın konu olduğu sözleşmenin düzenlenmesi gerekir.
- Rusya Federasyonu'nda bir başka yaygın uygulama da arsa'yı bünyesinde bulunduran şirketin hisselerini satın alarak arsa'nın sahibi olmaktır. Bu yöntemde mutlak suretle legal – hukuki denetim ve mali denetim yaptırmanızda fayda vardır. Çünkü artık bir arsa edinimi değil, aktif ve pasifi ile bir şirket satınalmaktasınız.
- Arsa ile ilgili hakların devlet kaydından geçirilmesi ile işlem son bulur. Yöntem ne olursa olsun toprakta kategori değişikliği olacak ise (özellikle tarım arazinin sanayi arazisine çevrilmesi) tazmin tutarını bir maliyet faktörü olarak (tarımda değer kaybı) unutmamanızda fayda vardır.

2. ARAZİ – ARSA İLE İLGİLİ PROJE ÖNCESİ EVRAK HAZIRLIĞI – PROJE BELGELERİNİN HAZIRLANMASI

Proje öncesi hazırlanacak evraklar

- Şehircilik belgelerinin hazırlanması, devlet ve şehir yönetim organları tarafından onaylanması
- Şehir elektrik ağları, gaz, su ve diğer kaynak türlerinden yararlanabilmek için Teknik şartların alınması.
- İnşaat yapabilme izninin alınması (inşaat işleri yapabilmek için devlet organları tarafından verilen esas izin).

Proje belgelerinin hazırlanması aşağıdaki şekilde gerçekleşir;

- Proje'yi gerçekleştirecek inşaat şirketinin seçilmesi ve proje belgelerinin hazırlanması için projeci firma ile kontrat yapılması.
- Proje belgelerinin resmi şeklinde onaylanması.

Proje belgelerinin resmi şekilde onaylanması yatırımcının en fazla süre harcayacağı periyottur. Çünkü izinler çok farklı departmanlardan alınmaktadır. Bu izinler ile ilgili kısa açıklamalar yapmakta fayda vardır.

SES izni – Sağlık kurallarına uyma konusunda alınan izin. Devlet sıhhi – epidemiyolojik kontrol organının verdiği bir izin.

Ekoloji izni – Kanunlara göre bina, yapı, tesis ve diğer inşaat konularının yerleşim mevkileri, devlet ekoloji kontrolü kararının olması şartıyla mevzuata uygun bir şekilde seçilir. Bina ve tesis yerleşim mevkileri üzerinde devlet ekoloji ekspertizi, Ekoloji, Teknoloji ve Atom Kontrolü Federal Dairesi'nin düzenlediği denetleme komisyonu tarafından yapılır.

Ekspertiz yapmak için ilgili organa aşağıdaki evrakların sunulması gerekir:

- Çevreye olan etkisini değerlendirme materyalleri (ÇED).
- Kamu ile bina, tesis kuruluşu hakkında yapılan görüşmeler (yerli halk ve toplumsal kurumlar ile). Halka planlanan inşaat üzerinde değerlendirme yapılacağı konusunda bilgi, kanuna göre, yatırımcı tarafından verilir. Bilgi yazısı, hem Federasyon devlet yönetim organının resmi yayınında, hem de ilgili bölgenin yerli yönetim organı yayınında yayınlanmalıdır. Haberde kamu ile görüşmelerin düzenleme saati ve yeri belirtilmelidir. Bu görüşmeleri organize etme görevi yatırımcı ve ilgili bölgenin yerli yönetim organlarına yüklenir. (“Çevreyi koruma” hakkındaki 10.01.2002 tarihli kanun maddede No 35, Rusya Federasyonu Toprak Kanunu madde No 31.)

- Binanın yerleşim mevki üzerinde ön görüşme belgeleri:
 - Arsa seçimi tutanağı,
 - Arsa sınırları projesi (durum planı),
 - Su işletme dairesi kararı (inşaat konusunun baraj altında, sıhhiye kuşağında v.b. bulunması durumunda),
 - Arsa seçimi üzerinde bölge sıhhi kontrol organı kararı,
 - Yeşil sahalar araştırma tutanağı ve sayım listesi (yerli ekologlar veya ormancılık daireleri temsilcileri tarafından yapılır),
 - Söz konusu arsada yeraltı servetlerinin bulunmadığını belirten Jeoloji Merkezi FGUP kararı,
 - Yerli mimarlık ve şehircilik organı kararı,
 - Arazide kültürel zenginlik ve eserlerin bulunmadığını belirten Kültür Bakanlığı kararı (Bölge kültür dairesi),
 - Ekoanalitik kontrol dairesi kararı (adı geçen evraklar esasında hazırlanır).

Mühendislik Ve Teknik Hizmet Ağlarına Bağlanma İle İlgili Teknik Şartların Alınması.

Teknik şartlar, inşaatı yapılacak binanın bu bağlantılar olmaksızın (elektrik, su, kanalizasyon, gaz) çalışamayacağı hallerde alınır. Teknik şartlarda, binaların mühendislik ve teknik hizmet ağlarına bağlanma süreleri ve maksimum kapasiteleri öngörülür. Bu sistemlerin çalışması, bağlanma bedelleri hakkındaki bilgi bu ağları sağlayan kurum tarafından belirlenir.

Bölgede İnşaat Projesinin üzerinde Mutabakata Varma

Rusya Federasyonu'nun herhangi bir bölgesinde yapılacak inşaat projesi üzerinde "mutabakata varma" aşağıdaki şekilde gerçekleşir;

- İnşaat alanında yatırım projesi gerçekleştirme konusunda bölge valiliği kararının yayınlaması
- Yatırımın yapılacağı şehir içersinde, şehircilik yönetimi ve organizasyonu müdürlükleri arasında oluşturulan komisyonun bina inşaatı hakkında mutabakata vardığına dair karar.

Mühendislik Araştırmalarının Gerçekleşmesi

Mühendislik araştırmalarından anlaşılması gereken, toprak ve arazinin rasyonel ve güvenli bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla, doğal koşullarla çevreye etki eden teknolojik faktörlerin incelenmesidir. Bu araştırma yapılmadan proje belgelerinin hazırlanması ve işlerliğe geçirilmesi mümkün değildir.

İnşaat Projesinin Hazırlanması

İnşaat projesi, yazılı ve harita (şema) şeklinde düzenlenmiş materyaller, mimari çalışma, işlevsel-teknolojik, yapısal, mühendislik ve teknik kararları içeren bir belgedir.

Rusya Federasyonu şehircilik kodeksine işlemde geçirilen proje belgelerinin ekspertizden önce devlet organları ve kurumları ile mutabakat edilmesi öngörülmemiştir. Ancak pratikte bazı yetkili organlarla mutabakata varıldığı bilinmektedir.

- mimarlık ve proje ödevlerinde, yatırım yapılan ilin genel mimarlık dairesi, yerel mimarlık ve şehircilik organları. Ayrıca belediye başkanının çıkardığı kararlara- yönetmeliklere uygunluğu da kontrol edilir.
- Mühendislik ve teknik hizmet ağlarına bağlanma izni veren ve teknik şartları belirleyen kurumlar ile.
- Devlet normatiflerini onaylanan organlar.

Uygulamada proje yapan taraf mutabakatları gerçekleştirir.

İnşaat Projesi Üzerinde Devlet Ekoloji Ekspertizinin Yapılması

İnşaat projesi üzerinde devlet ekoloji ekspertizi, kurulacak tesisin – binanın yerleşim yeri üzerinde yapılacak faaliyetin (yatırım konusunun) çevreye olumsuz etkilerinin önlenmesi amacıyla tespit yapar. (ekolojik ekspertiz).

İnşaat Projesi Üzerinde Devlet Ekspertizinin Yapılması

İnşaat projesi üzerinde devlet ekspertizi yapılmasının temel amacı, kuruluşu ve kullanıma geçmesi, fiziki veya tüzel kişilerin haklarına zarar getirecek olan ve/veya norm ve kurallara uymayan binalar üzerinde gerekli tedbirleri almaktır. Bu ekspertiz sırasında, inşaat projesinin daha önceden devlet kontrolü ve ilgili kurumlar tarafından verilmiş temel verilere ve teknik koşullara uygun olup olmadığı da incelenir.

Moskova ilinde devlet ekspertizi yapma sorumluluğu, Moskova ili Devlet Müdürlük dışı Ekspertiz ve İnşaat Fiyat Tesbiti Merkezi'ne yüklenmiştir (Mosoblgoosekspertiza).

Adı geçen kurumun kararı, işlem sırasında ekspertiz yapma yetkisine sahip olan federal veya bölge icra organları tarafından verilmiş uzmanlık, müdürlük kararları hesaba katılarak hazırlanmış komple bir karar olarak sayılır.

Olumlu karar, bina inşaatı üzerinde proje belgelerinin onaylanması hakkında yazıyı içerir. Bunlarla birlikte öneri veya uyarılar da olabilir.

3. İNŞAAT PROJESİNİN ONAYLANMASI VE İNŞAAT İZİNİNİN ALINMASI, İNŞAATIN TAMAMLANMASI

İnşaat yapma izni, proje belgelerinin mevzuata uygunluğu ve inşaat yapma ya da onarım ve tamirat haklarını belirten belgedir.

İnşaat izni inşaat ruhsatı alan'a (yatırımcıya) yerli yönetim organı tarafından verilir (ilgili bölge valiliği).

Yapılacak tesisin konusunun, şehrin "Mimarlık ve İnşaat Kontrol dairesi"nde kayıttan geçirilmesi gerekmektedir.

İnşaat işlerinin izinsiz yapılması yasaktır. Geçerli olan mevzuata göre, lisansa sahip inşaat firması tarafından bölge genel mimarından izin alınarak inşaat gerçekleştirilir.

İnşaatı tamamlanmış tesisin-binanın kullanıma geçirilmesi için izin alınması gerekmektedir. Bu izin aynı zamanda tesisin-binanın şehircilik ve proje belgelerine uygun olarak kurulduğunu belirten belgedir. Devlet komisyonu tarafından binanın resmi olarak tamamlandığını belirten işlem ise "devlet kabulü" olarak adlandırılmaktadır. Bu aşamanın resmi evrağı "devlet kabul tutanağı"dır. Son işlem ise bina ve tesise ait mülkiyet hakkının devlet kaydından geçirilmesidir.

4. MAKİNE VE EKİPMANLARIN AYNİ SERMAYE OLARAK GETİRİLMESİ

Rusya Federasyonu kanunları gereği üretime yönelik bir yatırım yaptığınızda alabileceğiniz en önemli teşviklerden bir tanesi de, projenizde kullanacağınız makina ve ekipmanın “ayni sermaye” olarak taahhüt edilmesi halinde bu mallar ve ekipman için gümrük vergisi ve ithal KDV’si muafiyeti’dir.

Makine ve ekipmanın bu muafiyetten yararlanabilmesi için üretim ile birebir ilintili olması ve konu ile ilgili Rusya Federasyonu gümrük komitesince düzenlenmiş listede yer alması gerekir. Ayrıca makine ve ekipmanların Rusya Federasyonu’nda üretiminin olmaması şartı da bu teşvikten yararlanmanın bir koşulu olarak 01.01.2009’dan itibaren aranmaktadır. Yabancı sermayeli üretime yönelik yatırımların tamamında bu yöntem kullanılmaktadır. İçeriği itibarıyla bürokrasisi yoğun bir işlem olduğu için, makine ve ekipmanlar Rusya için yola çıkmadan en az 3-4 ay öncesinden evrak hazırlığına başlanılmasında fayda vardır. İstenen evrakların gümrük brokeriniz ile birlikte gümrüklemenin yapılacağı terminal de görevli yetkililerin sürekli onayı alınarak hazırlanmasında fayda vardır.

Makine ve ekipman gümrük alanına geldikten sonra evraklarda bir eksiklik veya hata tespit edilirse bunu çözmek her zaman kolay değildir. Doğru evrak için makina ve ekipmanları gümrük alanında bekletmeniz halinde ciddi bekleme paraları ödemek durumunda kalabilirsiniz. Bundan kaçınmak için önce gümrük vergisi ve ithal KDV’sini ödeyerek makina ve ekipmanı millileştirip, evrakları tamamladıktan sonra vergilerin iadesini talep edebilirsiniz.

5. RUSYA FEDERASYONU'NDA ÖZEL EKONOMİK BÖLGELER HAKKINDA KANUN

Rusya Federasyonu'nda yüksek teknolojlili üretimin, yeni sanayi ürünlerinin, turizm ve eğlence sektörlerinin, ulaşım ve iletişimin geliştirilmesi ve ayrıca yerel ekonomilerin geliştirilmesi için özel ekonomik bölgeler kanunu kabul edilmiştir.

Kanun uyarınca “, Rusya Federasyonu alanında Rusya Federasyonu Hükümeti'nce tespit edilen ve girişimcilik faaliyetinin yürütülmesi için özel rejimin geçerli olduğu bölgelere Özel Ekonomik Bölge denir.”

Ekonomik ivmenin istenilen yönde gitmesi için ve belli bölgede istenilen işkollarının gelişmesi için farklı özel ekonomik bölge tipleri öngörülmüştür:

- 1) Sanayi-üretim özel ekonomik bölgeleri;
- 2) Yeni teknoloji uygulama özel ekonomik bölgeleri.
- 3) Turizm- eğlence Özel Ekonomik bölgeleri

Özel ekonomik bölgelerde doğal kaynakların çıkarılması, madenlerin, hurda ve renkli metallerin işlenmesi, özel vergiye tabi (akziz) malların (otomobil ve motosiklet hariç) üretimi yasaktır.

Rusya'da şu anda 13 özel ekonomik bölge kurulmuştur:

Sanayi-üretim özel ekonomik bölgeleri :

- “Alabuga” Özel Ekonomik bölgesi (Tataristan)
- “Lipezk” Özel Ekonomik bölgesi (Lipezk bölgesi)

Yeni teknoloji uygulama özel ekonomik bölgeleri

- Zelenograd Özel Ekonomik bölgesi (Moskova)
- Dubna Özel Ekonomik bölgesi (Moskova bölgesi)
- Saint-Petersburg Özel Ekonomik bölgesi (Saint-petersbug)
- Tomsk Özel Ekonomik bölgesi (Tomsk bölgesi)

Turizm- eğlence Özel Ekonomik bölgeleri

- Altay Cumhuriyeti Özel Ekonomik bölgesi
- Buryatia Cumhuriyeti Özel Ekonomik bölgesi
- Altay Özel Ekonomik bölgesi
- Krasnodar Özel Ekonomik bölgesi
- Stavropol Özel Ekonomik bölgesi
- İrktusk Özel Ekonomik bölgesi
- Kaliningrad Özel Ekonomik bölgesi

Özel ekonomik bölge mukimi

Kanunun 9 maddesi uyarınca Sanayi-üretim özel ekonomik bölge mukimi olarak, devlet şirketi (KİT) hariç, özel ekonomik bölge alanında kurulmuş ve özel ekonomik bölge idare organları ile işbu Federal Kanun'da öngörülmüş olan düzen ve şartlarda sanayi-üretim faaliyeti yürütmek üzere anlaşma yapmış olan ticari organizasyon kabul edilmektedir.

Yeni Teknoloji uygulama ve Turizm-Eğlence özel ekonomik bölgelerinin mukimi olarak, devlet şirketi (KİT) hariç, sınırları içinde özel ekonomik bölge kurulmuş ve özel ekonomik bölge idare organları ile işbu Federal Kanun'da öngörülmüş olan düzen ve şartlarda yeni teknoloji uygulama faaliyetini, turizm-eğlence (kumar oyunları dahil) yürütmek üzere anlaşma yapmış olan ferdi işletme veya ticari organizasyonlar kabul edilmektedir.

Ferdi işletme veya ticari organizasyon özel ekonomik bölge rezident listesinde kaydı yapıldıktan sonra özel ekonomik bölge mukimi olarak kabul edilmektedir. Bu işletmelere özel ekonomik bölge mukimi olduğuna dair bir belge verilir. Özel ekonomik bölgelerdeki firmalar özel ekonomik bölge alanlarında sadece kanunda belirtilen faaliyetlerde bulunabilirler.

Sanayi-üretim özel ekonomik bölge mukimi için özel ekonomik bölge alanında sadece sanayi-üretim faaliyeti yürütülmesi hakkındaki anlaşmada öngörülmüş olan sınırlar içinde sanayi-üretim faaliyeti yürütme hakkına sahiptir. İşbu Federal Kanun amaçları bakımından sanayi-üretim faaliyeti ifadesi altında eşya (ürün) üretimi ve (veya) yeniden işlenmesi ve bunların satışı anlaşılır.

Yeni Teknoloji uygulama özel ekonomik bölge mukimi özel ekonomik bölge alanında sadece yeni teknoloji uygulama faaliyetini yürütülmesi hakkındaki anlaşmada öngörülmüş olan sınırlar içinde yeni teknoloji uygulama faaliyetini yürütme hakkına sahiptir. İşbu Federal Kanun amaçları bakımından yeni teknoloji uygulama faaliyeti ifadesi altında üretim, test ve deneme partilerinin satışı ve ayrıca program, bilgi toplama, işleme ve iletişim sistemlerinin oluşturulması, dağıtım işleme sistemlerinin oluşturulması, bunların sanayide kullanılacak hale getirilmeleri ve bu tür ürün ve sistemlerin uygulanması ve bakımı ile ilgili hizmetlerin sunulması anlaşılır.

Turizm-eğlence özel ekonomik bölge mukimi özel ekonomik bölge alanında sadece Turizm-eğlence faaliyeti yürütülmesi hakkındaki anlaşmada öngörülmüş olan sınırlar içinde Turizm-eğlence faaliyetini yürütme hakkına sahiptir. İşbu Federal Kanun amaçları bakımından Turizm-eğlence faaliyeti ifadesi altında kaplıcalar, sağlık tesisleri ve diğer turizm sektörü objelerinin inşaatı, onarımı ve kullanımı, maden sularının, şifalı çamurun çıkartılması ile ilgili hizmetlerin sunulması anlaşılır.

Özel ekonomik bölge mukimi olmayan ferdi işletmeler ve ticari tüzel kişiler Rusya Federasyonu kanunlarına uygun olarak Özel Ekonomik Bölge alanında faaliyet yürütme hakkına sahiptirler. Özel Ekonomik Bölge mukimi, Özel Ekonomik Bölge sahası dışında şube ve temsilcilik sahibi olma hakkına sahip değildir.

Özel ekonomik bölge mükimlerine özel vergilendirme rejimi uygulanmaktadır. Bu rejimlere ele almakta fayda vardır.

Turizm-eğlence özel ekonomik bölgelerinde vergilendirme

Turizm-eğlence özel ekonomik bölge mükimlerine beş yıllık toprak vergisi ve aktif vergisi muafiyeti tanınmaktadır. Yerel hükümetlerin de kurumlar vergisi açısından %4'lük indirim hakkı olduğunu da unutmamak lazım, ve bu muafiyet süreleri bölgelere göre değişmektedir. Ayrıca Tek Sosyal Vergisi açısından regresif oranlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir

- 280 000 rubleye kadar kısma	- 14,0%;
- 280 001 - 600 000 ruble arasındaki kısma.	- 5,6%
- 600 000 ruble üzerine.	- 2,0%.

Sanayi-üretim ve yeni teknoloji uygulama özel bölgelerinde vergilendirme

Sanayi- üretim özel ekonomik bölgeleri en fazla 20 km², yeni teknoloji uygulama özel ekonomik bölgesi ise en fazla 2 km² alanda bulunur. Özel ekonomik bölgelerin süresi 20 yıldır ve uzatılamaz. Sanayi-üretim özel ekonomik bölgesinin mükimleri en az 10 000 000 euro'luk yatırım yapmak zorundadır ve en az 1 000 000 euro'luk kısmını ilk yılda yapmak zorundadır. Sanayi- üretim özel ekonomik bölge mükimlerine yerel vergilerden 5 yıllık muafiyet tanınmaktadır. Ayrıca duran varlıkların amortismanına hızlandırma katsayısı (en fazla 2) uygulama hakkı verilmiştir.

Yeni teknoloji uygulama özel ekonomik bölgeleri için minimum yatırım tutarı öngörülmemiştir. Buna karşılık devlet yatırımcıları kanundaki yatırımcı aleyhine olacak gelişmelerden muaf tutacağını garanti etmektedir.

Yeni teknoloji uygulama özel ekonomik bölgelerinde Tek Sosyal Vergisi açısından regresif oranlar aşağıdaki gibi belirlenmiştir

- 280 000 rubleye kadar kısma	- 14,0%;
- 280 001 - 600 000 ruble arasındaki kısma.	- 5,6%
- 600 000 ruble üzerine.	- 2,0%.

Ayrıca bu bölge mükimleri için arazi kirası yıllık en fazla arazi kadastro değerinin %2'dir. Bir diğer önemli kolaylık ise kayda alındıktan sonra özel ekonomik bölgelerin mükimleri arazi ve aktif vergisinden 5 yıllık muafiyet kazanmaktadır. Özel ekonomik bölgelerde serbest gümrük rejimi uygulandığı için ithal ürünler için KDV ve gümrük vergilerinin ödenilmesine gerek yoktur. İhracata yönelik çalışacak şirketler için bu çok önemli bir husustur.

6. RUSYA FEDERASYONU KAMBIYO MEVZUATI

1 Ocak 2007'den itibaren kambiyo mevzuatında önemli değişiklikler yapılmış ve bir çok kısıtlama kaldırılmıştır. Bu değişikliklerin bazıları sadece teknik özellik taşımakla beraber bazıları şirketler için önem arz etmektedir.

2006'nın 1 temmuz'dan Merkez bankası Kredi alınması veya verilmesi, yurtdışı ve yurtiçi değerli evraklarla işlemlerin yapılması için özel hesapların açılmasını ve kullanılmasını iptal etmişti. Yine de kanunda "özel hesap" tanımı kalmıştı. Bu da yerleşik ve yerleşik olmayanların özel hesaplarından paraların cari hesaplarına aktarılması için olanak sağlamıştır. 2007 ocak ayından itibaren de özel hesap kavramı kaldırılmaktadır, doğaldırki artık özel hesapların kapatılması ve bu hesaplardaki paraların cari hesaplara aktarılması gerekmektedir. Bu değişikliğin önemliliği artık merkez bankası sermaye hareketlerini kontrol edemez.

Diğer önemli değişikliklerin biri ise ihracattan elde edilmiş hasılatın satış zorunluluğu kaldırılmıştır. Daha önce dövizin %30 zorunlu satışa tabi iken bu oran %25 daha sonra ise Mayıs 2006'dan itibaren %0 ve ocak 2007'den itibaren bu zorunluluk kaldırılmıştır. Bununla beraber anlaşma pasaportunun yapılması iptal edilmemiştir.

Kambiyo mevzuatının uygulanması için bazı kavramları açıklamakta fayda vardır. 10 Aralık 2003 tarihli N 173-FZ kanununun 1 maddesinde yer alan önemli kavramlar aşağıda yer almaktadır.

Yerleşik olanlar:

- a) yabancı ölkede sürekli ikamet eden rus vatandaşları hariç rus vatandaşı sayılan gerçek şahışlar.
- b) rus kanunları uyarınca ikametgah iznine sahip Rusya Fed.da sürekli ikamet eden yabancı vatandaşlar ve vatandaşlığa sahip olmayan şahışlar.
- c) rus kanunları uyarınca kurulan tüzel kişiler.
- d) yerleşik rus tüzel kişilerin yurtdışındaki şubeleri, temsilcilikleri ve diğer uzantıları.
- e) Rusya Fed.nu'nun yurtdışındaki diplomatik temsilcilikleri, konsoloslukları ve diğer resmi makamları ve uluslararası veya hükümetlerarası kuruluşların bünyesindeki daimi temsilcilikleri.
- f) işbu federal kanunun ve onu baz alarak yürürlüğe giren diğer federal kanunların ve diğer yasama kaynaklarının düzenlediği ilişkilere taraf olan Rusya Federasyonu, Rusya Federasyonu bölgeleri, kamu daireleri.

Yerleşik olmayanlar:

- a) a ve b bentleri uyarınca yerleşik sayılmayan gerçek şahışlar
- b) yabancı ölkelerin kanunları uyarınca kurulan ve yurtdışında bulunan tüzel kişiler

- c) yabancı ülkelerin kanunları uyarınca kurulan ve yurtdışında bulunan tüzel kişi sayılmayan kuruluşlar
- d) Rusya Fed.da akredite olan yabancı ülkelerin diplomatik temsilcilikleri ve konsoloslukları ve uluslararası veya hükümetlerarası kuruluşların bünyesindeki daimi temsilcilikleri
- e) Rusya Fed.daki uluslararası ve hükümetlerarası kuruluşlar, onların şubeleri ve daimi temsilcilikler
- f) yerleşik olmayan tüzel kişilerin ve tüzel kişi sayılmayan kuruluşların Rusya Fed.daki şubeleri, daimi temsilcilikleri ve diğer uzantıları
- g) diğer kişiler

Kambiyo mevzuatında serbestleşmeye gidilmesine rağmen kambiyo işlemleri, tarafları yerleşik olanlar veya yerleşik olmayanlar olarak ayırmakta ve aralarındaki kambiyo işlemleri bu ayrımın prensiplerine göre düzenlemektedir.

Yerleşik kişiler arasındaki kambiyo işlemleri

1. Aşağıdakiler hariç yerleşik kişiler arasında kambiyo işlemleri yasaktır:

- 1) Duty-free mağazalarında ödemeler ve ayrıca uluslararası taşımacılıkta yolculara mal ve hizmet satışları.
- 2) Komisyoncunun yerleşik olmayan kişilerle yapılan mal, iş ve hizmet teslimi, bilgi ve entellektüel faaliyet sonuçlarının aktarımı anlaşmaları ile ilgili hizmetler vermesi halinde komisyon işlemleri.
- 3) Nakliyatçının Rusya Fed.dan veya Rusya Fed.nuna yük çıkış-girişleri, yükün Rusya Fed.nu toprağından tranzit geçişi ve sözkonusu yüklerin sigortası konusunda hizmet vermesi halinde taşımacılık operasyonları.
- 4) Rusya Federasyonu adına ihraç edilmiş dış piyasa kıymetli evrakları ile ilgili işlemler
- 5) Tüzel kişilerin dış piyasa kıymetli evrakları ile ilgili işlemleri
- 6) Rus kanunlarına göre federal bütçeye, RF bölge bütçelerine ve yerel bütçelere zorunlu ödemeleri (vergi, resim ve harç).

2. Yetkili bankalar arasındaki kendi adlarına ve kendi kaynakları sayesinde yapılan kambiyo işlemleri RF Merkez Bankasının belirlediği düzene uygun şekilde gerçekleştirilir.

3. Yerleşik kişiler ve yetkili bankalar arasında aşağıdaki konularda kambiyo işlemleri serbestçe gerçekleştirilebilir:

- 1) Kredi ve borçların alınması, faiz ve cezaların ödenilmesi

- 2) Yerleşik kişilerin banka hesaplarına mevduatın yatırılması ve çekilmesi
- 3) Banka garantileri ve ayrıca yerleşik kişilerin kefalet ve kapora anlaşmaları üzerinden yükümlülüklerini yerine getirmesi
- 4) Yerleşik kişilerin yetkili bankalardan borç senedi satın alması, ödenmek üzere borç senedini ibraz etmesi, borç senedi üzerinden gecikme faizi talep etmesi
- 5) Gerçek şahısların yabancı döviz ve seyahat çeklerini rus döviz karşılığında alıp satması
- 6) Yetkili bankalara komisyon bedelinin ödenilmesi
- 7) Rus kanunlarına göre banka işlemi kabul edilen diğer kambiyo işlemleri

Yerleşik olmayan kişiler arasındaki kambiyo işlemleri

Yerleşik olmayan kişiler yurtdışındaki yetkili banka hesaplarına Rusya'daki yetkili bankalardaki hesaplarından veya Rusya'daki yetkili bankalardaki hesaplarına yurtdışındaki yetkili bankalardaki hesaplarından yabancı döviz serbestçe transfer edebilirler.

Yerleşik olmayan kişiler iç piyasa kıymetli evrakları ile kambiyo işlemlerini gerçekleştirebilirler.

Rusya Federasyonu'nda yerleşik olmayan kişiler arasında rus döviz bazında kambiyo işlemleri Merkez Bankasının öngördüğü düzen içinde Rusya Federasyonu topraklarında açılan banka hesapları vasıtasıyla gerçekleştirilir.

Yerleşik olan ve olmayanlar arasındaki kambiyo işlemleri

Yerleşik olan ve olmayanlar arasındaki işlemler herhangi bir kısıtlamaya tabi değildir. RF Merkez Bankası kambiyo işlemleri üzerinden kaydın ve raporların tutulması gerekçesiyle, yerleşik ve yerleşik olmayan kişiler arasında kambiyo işlemlerinin gerçekleşmesi sırasında yerleşik kişilerin yetkili bankalarda *anlaşmaların pasaportunu* düzenlemelerini öngörmektedir.

Burada açıklanması gereken konu ise anlaşma pasaportudur. Anlaşma pasaportu yerleşik ve yerleşik olmayan kişiler arasında gerçekleşen kambiyo işlemleri üzerinden kaydın ve raporların sağlanması için gerekli olan bilgileri içermek zorundadır.

İş bu pasaport yetkili olduğu bankada hazırlanmalı ve kambiyo işlemi için gerekçe olan bilgileri içeren evraklarla tasdiklenmiş olmalıdır.

Bunun dışında kanunlar, yerleşik olan ve yerleşik olmayan şirketlerin döviz işlemlerini gerçekleştirmesi durumunda, işlemlerin Merkez bankasının getirmiş olduğu prosedürlere uymasını ve gerçekleşen döviz işlemlerinin raporlarının verilme zorunluluğu getirmektedir. Döviz işlemleri üzerinden yapılan kayıtlar ve hazırlanan raporlama formları sadece yetkili bankalara teslim edilmelidir. Ayrıca yerleşik şirketlerce hazırlanan raporların ve ilgili evrakların ilgili döviz işleminin gerçekleştirilmesinden itibaren üç yıl süreyle saklanma zorunluluğu getirilmiştir.

Bir diğerk önemli konu ise gerçek kişilerin Rusya Federasyonu'na döviz getirmesi ve Rusya Federasyonu'ndan döviz çıkartmasıdır. Kambiyo mevzuatında bu konu 15. maddede ele alınmıştır. Gerçek kişi Rusya Federasyonu'na girişte beyan ettiği ve yanında getirdiği nakit tutar kadar nakit para ve yol çeklerini çıkartabilir. Burada nakitin döviz yada ruble olmasının bir önemi yoktur. Eğer Rusya Federasyonu'na girişte bu beyannameyi doldurmayı unutmuş iseniz veya kaybetmişseniz karşınıza iki farklı durum çıkmaktadır. 1. durum, hiç beyan verme zorunluluğu bulunmadan 3000 USD veya RF Merkez Bankası kurundan ona tekabül eden tutar kadar nakit çıkartabilirsiniz. 2. durum, 10 000 USD veya RF Merkez Bankası kurundan ona tekabül eden tutar kadar nakiti ise beyan edip yine çıkartabilirsiniz. 10 000 USD'yi geçen tutarlar nakit olarak Rusya dışına çıkartılamaz.

Yurtdışı bankalardaki hesaplar

Kambiyo kanununda yapılan son değişiklikler ile Rusya dışındaki bankalarda hesap açma prosedürü basitleştirilmektedir. 10 ocak 2003 tarihli N 173-Φ3 kanununun 12 maddesinin 2 bendinde belirtilen yabancı ülkelerde açılan/kapatılan banka hesapları hakkında vergi dairelerini bilgilendirme prosedürü 1 ocak 2007 tarihinden itibaren basitleştirilmiştir. Artık yerleşik şirketler yabancı ülkelerde bulunan banka hesaplarına yatırılan dövizler ile ilgili işlem yapma konusunda serbesttirler (kambiyo mevzuatında öngörülen işlemler için geçerlidir).

Yerleşik şirketler bulunduğu bölgedeki vergi dairesine her üç ayda bir yabancı ülke banka hesaplarında yapılan para hareketleri ile ilgili rapor vermek zorundadır (N 173- FZ md. 12 b.7). Yerleşik şirketler yurtdışında açtığı hesap hakkında vergi dairesini 1 ay içinde bilgilendirmek zorundadır, aksi takdirde İdari Ceza Kanununun 15.25 maddesinin 2 bendi uyarınca yöneticiler 5000-10 000 ruble arasında ceza, tüzel kişiler ise 50 000-100 000 ruble arasında ceza ödemek durumunda kalabilir.

Yerleşik kişilerin yabancı dövizini ve rus dövizini Rusya Federasyonu'na geri getirmeleri

Dış ticaret sırasında, eğer aksi işbu kambiyo mevzuatında öngörülmemişse yerleşik kişiler dış ticaret anlaşmalarının öngördüğü süreler içinde aşağıdakileri sağlamak zorundadır:

- 1) yerleşik kişiler, yapılan dış ticaret anlaşmalarına göre yerleşik olmayan kişilere teslim edilen mal (iş, hizmet) bilgi ve entellektüel faaliyet sonuçları ve onlara ait mülkiyet haklarının karşılığında tahsil edilecek yabancı dövizini veya rus dövizini kendi banka hesaplarına geçmesini sağlamak
- 2) Rusya Fed.nu gümrük alanına girmeyen mallar, Rusya Fed.nu gümrük alanında alınmayan iş ve hizmet, teslim edilmeyen bilgi ve entellektüel faaliyet sonuçları ve onlara ait mülkiyet hakları için yerleşik olmayan kişilere ödenmiş nakit kaynakların Rusya Fed.nuna geri dönüşünü sağlamak.

Vergi mükellefinin paraların geri getirme zorunluluğunu ihlal etmesi halinde, İdari Cezalar Kanununun 15.25 maddenin 4,5 bendilerine göre para ile ifade edilen ceza öngörülmektedir. Bu ceza geri getirilmesi gereken tutarın $\frac{3}{4}$ 'ne veya tamamına tekabül edebilir. Ancak yapılan ihlal tutar olarak düşük ve önemsiz ise şirket idari cezadan kurtulabilir (İdari Ceza Kanununun md. 2.9).